

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA VÍCTIMA DE VIOLÈNCIA MARC NORMATIU

Prof. Almudena González García

Dept. Dret Administratiu i Processal
Coordinadora Clínica Jurídica per a la Protecció de la Infància
Universitat de Barcelona
almudenagonzalez@ub.edu

Jurista especialitzada en infància i adolescència,
Consell Comarcal del Vallès Oriental
gonzalezga@vallesoriental.cat

CONSTITUCIÓ.D'ON VENIM?

COMPLIMENT EFICAÇ DE L'OBLIGACIÓ QUE TENEN ELS PODERS PÚBLIC

- ✓ Article 39 de la CE:

Els poders públics asseguren la protecció social, econòmica i jurídica de la família.

Els poders públics asseguren, així mateix, la protecció integral dels fills, iguals davant la llei amb independència de la filiació, i de les mares, sigui quin sigui el seu estat civil.

Els nens gaudiran de la protecció prevista en els acords internacionals que vetllen pels seus drets.

ÀMBIT INTERNACIONAL.D'ON VENIM?

LA CONVENCIÓ DELS DRETS DEL NENS I NENES, ADOPTADA PER LES NACIONS UNIDES EL 20 DE NOVEMBRE DE 1989

- **Va ser ratificada per Espanya el 30 de novembre de de 1990.**
- **Té valor de norma vinculant i forma part de l'ordenament jurídic propi. Invocació i reclamació aplicació en jutjats.**

LA CONVENCIÓ DELS DRETS DEL NENS, ADOPTADA PER LES NACIONS UNIDES EL 20 DE NOVEMBRE DE 1989

- Des de la CIDN es reconeix a nivell internacional que **els nens i les nenes tenen drets.**
- **Són titulars de drets de manera individual i separada.**
- **Els nens i les nenes no són propietat de ningú.**

LA CONVENCIÓ DELS DRETS DELS NENS I LES NENES

- ❖ En relació amb la LDOIA, Reglament Infància i la LOPIVI són especialment rellevants els següents articles i Observacions de la CIDN:
- ❖ Article 1:
El nen és tot ésser humà menor de 18 anys.

LA CONVENCIO D'ELS DRETS DELS NENS I LES NENES

- ❖ **Article 3:** (en relació **l'Observació General número 14**, de 2014, sobre que **l'interès superior dels infants i adolescents sigui considerat primordialment**):
- ❖ La prioritat és l'interès superior de l'infant.
- ❖ Aquest és el principi que ha de guiar totes les actuacions i polítiques públiques.

LA CONVENCIÓ DELS DRETS DELS NENS I LES NENES

❖ Article 3:

- ❖ **És un Dret, un Principi i una Norma de procediment** basada en l'avaluació de tots els elements de l'interès d'un o de diversos nens en una situació concreta.
- ❖ L'objectiu del concepte **és garantir el gaudi ple i efectiu de tots els drets reconeguts per la Convenció.**

LA CONVENCIÓ DELS DRETS DELS NENS I LES NENES

❖ **Articles 10 i 18 CIDN:**

Principi que el pare i la mare tenen responsabilitats comunes en l'educació i el desenvolupament de l'infant.

Els Estats han d'ajudar els pares i tenen l'obligació legal d'intervenir per protegir el nen.

LA CONVENCIÓ DELS DRETS DELS NENS I LES NENES

- ❖ **Article 19 CIDN** (en relació amb **Observació General número 13**, de 2011, **el dret de l'infant i nena a no ser objecte de cap forma de violència**):
- ❖ "Els Estats membres han de prendre totes les **mesures legislatives, administratives, socials i educatives** per protegir el nen contra totes les formes de violència física o mental, lesions, abusos, abandonament o tracte negligent, maltractament o explotació, **inclòs l'abús sexual**, mentre estigui sota la custòdia dels pares, tutors legals o qualsevol altra persona que tingui la tutela ".

CATALUNYA. D'ON VENIM?

LA LLEI 14/2010, DE DRETS I OPORTUNITATS DE LA INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA

- ❖ **Capítol II Serveis públics especialitzats** i foment de la detecció i atenció del maltractament a nens i adolescents:
- ❖ **Article 92.** **Servei d'atenció immediata** mitjançant recursos telefònics i telemàtics.
- ❖ **Article 93.** **Servei d'atenció especialitzada** als infants i als adolescents víctimes **d'abús sexual**.
 - ❖ Programa de tractament d'abusos sexuals infantils per a infants i adolescents tutelats
- ❖ **Article 94.** Foment de programes per a la **detecció i l'atenció del maltractament a infants i adolescent.**

CATALUNYA. D'ON VENIM?

LA LLEI 14/2010, DE DRETS I OPORTUNITATS DE LA INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA

- ❖ **Article 25 de la Llei 14 2010 del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència**

Es crea el sistema d'informació i gestió en infància i adolescència, en el marc del sistema d'informació social establert per l'article 42 de la Llei 12 2007 i amb l'objecte de garantir l'ordenació adequada del sistema de protecció i la coordinació administrativa. El sistema ha d'integrar totes les dades relatives a les actuacions i mesures d'intervenció respecte als infants o adolescents, que han de servir d'eina per a la tramitació, la comunicació i la informació dels ens públics i les administracions amb competència en la matèria.

CATALUNYA. D'ON VENIM?

LA LLEI 14/2010, DE DRETS I OPORTUNITATS DE LA INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA

- ❖ **Artículo 22 quáter 1 de la Llei orgànica 1 1996 de 15 de enero, de Protecció Jurídica del Menor**

Tratamiento de datos de carácter personal

*Para el cumplimiento de las finalidades previstas en el capítulo I del título II de esta ley, **las Administraciones Públicas competentes podrán proceder, sin el consentimiento del interesado, a la recogida y tratamiento de los datos que resulten necesarios para valorar la situación del menor, incluyendo tanto los relativos al mismo como los relacionados con su entorno familiar o social.***

Los profesionales, las Entidades Públicas y privadas y, en general, cualquier persona facilitarán a las Administraciones Públicas los informes y antecedentes sobre los menores, sus progenitores, tutores, guardadores o acogedores, que les sean requeridos por ser necesarios para este fin, sin precisar del consentimiento del afectado.

LLEI ORGÀNICA 8/2021, DE 4 DE JUNY, DE PROTECCIÓ INTEGRAL INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE LA VIOLÈNCIA

La Llei Orgànica 8/2021 continua amb el desplegament normatiu del contingut del dret de tot nen i nena a viure lliure de qualsevol forma de violència, previst a l'article 19 de la CIDN.

LLEI ORGÀNICA 8/2021, DE 4 DE JUNY, DE PROTECCIÓ INTEGRAL INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE LA VIOLÈNCIA

Garanteix els drets fonamentals dels nens, nenes i adolescents a la seva integritat física, psíquica, psicològica i moral davant de qualsevol forma de violència, assegurant el lliure desenvolupament de la seva personalitat i establint mesures de protecció integral, que incloguin la sensibilització, la prevenció, la detecció precoç, la protecció i la reparació de el dany en tots els àmbits en què es desenvolupa la seva vida.

LLEI ORGÀNICA 8/2021, DE 4 DE JUNY, DE PROTECCIÓ INTEGRAL INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE LA VIOLÈNCIA

1. Aquesta llei estableix els **principis i criteris generals** que resulten d'aplicació. A destacar especialment:
 - La **prohibició de tota forma de violència** sobre els nens, nenes i adolescents.
 - La **prioritat** de les actuacions de caràcter **preventiu**.
 - La promoció de el **bon tracte a l'infant i adolescent com a element central de totes les actuacions.**
 - Promoure que les actuacions siguin **integrals, des de la coordinació i cooperació interadministrativa** i intradministrativa, així com de la cooperació internacional.

LLEI ORGÀNICA 8/2021, DE 4 DE JUNY, DE PROTECCIÓ INTEGRAL DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE LA VIOLÈNCIA

1. Aquesta llei estableix els principis i criteris generals que resulten d'aplicació. A destacar especialment:
 - La **prohibició expressa de tota forma de violència** sobre els nens, nenes i adolescents. Erradicació de la violència.
 - La **prioritat** de les actuacions de caràcter **preventiu**.
 - La promoció de el **bon tracte a l'infant i adolescent** com a element central de totes les actuacions.

LLEI ORGÀNICA 8/2021, DE 4 DE JUNY, DE PROTECCIÓ INTEGRAL INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE LA VIOLÈNCIA

Aquesta llei estableix els principis i criteris generals que resulten d'aplicació. A destacar especialment:

- Promoure la actuacions siguin **integrals, des de la coordinació i cooperació** interadministrativa i intradministrativa, així com de la cooperació internacional.

La **coordinació i cooperació** interadministrativa s'estableix integrat dins el **dret de l'atenció integral dels nens / es (article 12.3 LO 8/2021)**.

LLEI ORGÀNICA 8/2021, DE 4 DE JUNY, DE PROTECCIÓ INTEGRAL INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE LA VIOLÈNCIA

Aquesta llei estableix **principis i criteris generals** que resulten d'aplicació. Entre ells, cal destacar especialment:

- **Reforçar l'autonomia i capacitat de les persones menors d'edat per a la detecció precoç i adequada** reacció davant possibles situacions de violència exercida sobre ells o sobre tercers.

LLEI ORGÀNICA 8/2021, DE 4 DE JUNY, DE PROTECCIÓ INTEGRAL INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE LA VIOLÈNCIA

Aquesta llei estableix **principis i criteris generals** que resulten d'aplicació. Entre ells, cal destacar especialment:

- **Individualització de les mesures** tenint en compte les necessitats específiques de cada nen, nena o adolescent víctima de violència.
- I, s'hauran d'adoptar totes les mesures necessàries per a promoure la **recuperació física, psíquica, psicològica i emocional i la inclusió social dels nens, nenes i adolescents víctimes de violència.**

LLEI ORGÀNICA 8/2021, DE 4 DE JUNY, DE PROTECCIÓ INTEGRAL INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE LA VIOLÈNCIA

- Article 1.2 definició de **VIOLÈNCIA:**
- Tota acció, omissió o tracte negligent
- Que priva les persones menors d'edat dels seus drets i benestar
- Que amenaça o interfereix el seu ordenat desenvolupament físic, psíquic o social
- Independentment de la seva forma i mitjà de comissió, inclosa la realitzada a través de les tecnologies de la informació i la comunicació, especialment la violència digital.

LLEI ORGÀNICA 8/2021, DE 4 DE JUNY, DE PROTECCIÓ INTEGRAL INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE LA VIOLÈNCIA

- Article 1.2 definició de VIOLÈNCIA:

S'entendrà VIOLÈNCIA:

- El maltractament físic, psicològic o emocional.
- Els càstigs físics, humiliants o denigrants.
- El descuit o tracte negligent.
- Les amenaces, injúries i calúmnies.

LLEI ORGÀNICA 8/2021, DE 4 DE JUNY, DE PROTECCIÓ INTEGRAL INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE LA VIOLÈNCIA

- Article 1.2 definició de **VIOLÈNCIA:**

S'entendrà VIOLÈNCIA:

- L'explotació, incloent-hi la violència sexual.
- La corrupció.
- La pornografia infantil.
- La prostitució.

LLEI ORGÀNICA 8/2021, DE 4 DE JUNY, DE PROTECCIÓ INTEGRAL INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE LA VIOLÈNCIA

- Article 1.2 definició de VIOLÈNCIA:

S'entendrà VIOLÈNCIA:

- L'assetjament escolar.
- L'assetjament sexual.
- El ciberassetjament.
- La violència de gènere.
- La mutilació genital.
- El tràfic d'éssers humans amb qualsevol finalitat.
- El matrimoni forçat.
- El matrimoni infantil.

LLEI ORGÀNICA 8/2021, DE 4 DE JUNY, DE PROTECCIÓ INTEGRAL INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE LA VIOLÈNCIA

- Article 1.2 definició de VIOLÈNCIA:

S'entendrà VIOLÈNCIA:

- L'accés no sol·licitat a pornografia.
- L'extorsió sexual.
- La difusió pública de dades privades.
- La presència de qualsevol comportament violent en el seu àmbit familiar.

LLEI ORGÀNICA 8/2021, DE 4 DE JUNY, DE PROTECCIÓ INTEGRAL INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE LA VIOLÈNCIA

La promoció del bon tracte a l'infant i adolescent com a element central de totes les actuacions (principi general d'aplicació).

Article 1.3 Llei 8/2021.BON TRACTE ÉS:

Aquell que, respectant els drets fonamentals dels nens, nenes i adolescents, promou activament els principis de:

- Respecte mutu.
- Dignitat de l'ésser humà.
- Convivència democràtica.
- Solució pacífica de conflictes.
- Dret a igual protecció de la llei.
- Igualtat d'oportunitats.
- Prohibició de discriminació dels nens, nenes i adolescents.

LLEI ORGÀNICA 8/2021, DE 4 DE JUNY, DE PROTECCIÓ INTEGRAL INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE LA VIOLÈNCIA

Article 3.m) Llei 8/2021. ENTORNS SEGURS COM A FINALITAT
DE LA LLEI:

Establir els protocols, els mecanismes i qualsevol altra mesura necessària per a la creació d'entorns segurs, de bon tracte i inclusius per a tota la infància en tots els àmbits desenvolupats en aquesta llei en què la persona menor d'edat desenvolupa la seva vida.

S'entendrà com a entorn segur aquell que respecti els drets de la infància i **promogui un ambient protector físic, psicològic i social, inclòs l'entorn digital.**

LLEI ORGÀNICA 8/2021, DE 4 DE JUNY, DE PROTECCIÓ INTEGRAL INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE LA VIOLÈNCIA

Per a protegir la infància i adolescència del territori contra qualsevol forma de violència, la LOPIVI atorga el **caràcter d'agents de l'autoritat pública als professionals de serveis socials de l'Administració local** quan estiguin en la seva actuació administrativa de protecció de la infància i adolescència en risc i/o en situació de violència, amb la finalitat de garantir la detecció (visualització), l'atenció i protecció integral i efectiva d'aquests infants i adolescents (article 41 de la LOPIVI) .

LLEI ORGÀNICA 8/2021, DE 4 DE JUNY, DE PROTECCIÓ INTEGRAL INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE LA VIOLÈNCIA

Per a protegir la infància i adolescència del territori contra qualsevol forma de violència, la **LOPIVI col·loca al centre als nens i les nenes, motiu pel qual preveu, de manera obligatòria, el desenvolupament de determinades figures:**

- **Coordinador de Protecció.** Àmbit educatiu.
- **Delegat de Protecció.** Equipaments esportius, recreatius i de lleure.
- **Referent especialitzat en àmbit sanitari.**
- **Referent especialitzat en els cossos i forces de seguretat.**

LLEI ORGÀNICA 8/2021, DE 4 DE JUNY, DE PROTECCIÓ INTEGRAL INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE LA VIOLÈNCIA

Així mateix, estableix que s'ha **d'especialitzar i capacitar als professionals que tenen contacte habitual amb els nens**, nenes i adolescents, i que s'ha de promoure i garantir la seva formació especialitzada, de manera inicial i continua, per a fer efectiu l'exercici dels drets i el bon tracte cap a la infància i adolescència (articles 3, 4, 5 i 11 de la LOPIVI).